

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงาน และเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพ ขนาดโรงเรียน และเพศแตกต่างกัน ตลอดจนแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามบทบาทหน้าที่ 12 ด้านในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 111 โรงเรียน มีจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1,665 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายชั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์โดยแนบซองเปล่าที่ติดดวงตราไปรษณียากรเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ส่งแบบสอบถามกลับคืน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใกล้ ผู้วิจัยเดินทางไปแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จึงตรวจให้คะแนน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจแบบสอบถามมาบันทึกลงในตารางวิเคราะห์ข้อมูลและบันทึกผลคะแนนลงในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นจึงแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด แล้วทดสอบหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จำแนกตามตัวแปรเพศ ใช้การทดสอบสมมติฐานโดย t-test แบบ Independent Samples ส่วนที่จำแนกตามตัวแปรสถานภาพ และขนาดโรงเรียน ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ซึ่งถ้าพบว่า มีความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 10 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
 - 1.2 ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 - 1.3 ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
 - 1.4 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและ ได้มาตรฐาน
 - 1.5 ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
 - 1.6 ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
 - 1.7 ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้าน รวมทั้ง สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

1.8 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

1.9 ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

1.10 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร

ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าเพศชาย มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทำการเปรียบเทียบตามเพศ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านปรากฏว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ยกเว้น ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ซึ่งไม่พบความแตกต่าง

3. เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ปรากฏว่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนศิษย์เก่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ทรงคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานโดยรวม สูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานโดยรวม สูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีการปฏิบัติงานโดยรวม สูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานโดยรวม สูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 เมื่อจำแนกเป็นรายค่านปรากฏว่า ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้ทรงคุณวุฒิมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ด้านการให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษามีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ผู้แทนผู้ปกครอง มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐานมีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.8 ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.9 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ผู้แทนผู้ประกอบการ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.10 ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.11 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดย

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

4.1 เมื่อเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านปรากฏว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

4.2 ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 ด้านการให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.6 ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.7 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.8 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร โรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรจัดสวัสดิการให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น เบี้ยเลี้ยงการประชุม งบประมาณสนับสนุนการอบรมสัมมนา ค่าตอบแทนหรือสวัสดิการอื่นๆ รองลงมา 5 ข้อ ได้แก่

5.1 ควรการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประจำ

5.2 ระบุแผนการดำเนินงานและมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติที่แน่นอน

5.3 ควรสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน โดยประสานงานผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น

5.4 ควรสร้างแรงจูงใจและความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่ผู้แทนครูและผู้บริหารสถานศึกษามากขึ้น

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 98-99) พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2541 : 91) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ

ประณตศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า ระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยที่แตกต่างกันนั้นอาจเนื่องมาจากความแตกต่างด้านพื้นที่และเวลาซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญและเพิ่มบทบาทให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น โดยมีการส่งเสริมบทบาทของชุมชนและ ส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างค่องเนื่อง ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถเพิ่มบทบาทของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

2. เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทำการเปรียบเทียบตามเพศ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประณตศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 98-99) ซึ่งทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประณตศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า คณะกรรมการที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้านกาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาแตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยแตกต่างกัน เช่นนี้ อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ด้านการบริหารงานในโรงเรียนประณตศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร จึงมีประสบการณ์ด้านการบริหารมากกว่า เมื่อเริ่มก่อตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วเพศหญิงยังปรับบทบาทของตนเองได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากขาดประสบการณ์ด้านการบริหารดังกล่าว โดยเฉพาะด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่ง สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 98-99) ทำการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพศชายกับเพศหญิงมีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยเพศชายปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชัยศรีใส (2534 : 78) ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 เพศหญิงและเพศชายมีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน นอกจากนั้นเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานระหว่างเพศชายและหญิงเป็นรายด้านปรากฏว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประณตศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ยกเว้น ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ซึ่งไม่พบความแตกต่าง จึงสามารถสรุปได้ว่าเพศชายและหญิงมีบทบาทในการปฏิบัติงานในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเพศชายมีบทบาทมากกว่าตาม

ประสบการณ์เดิมที่เคยปฏิบัติ ส่วนเหตุผลนั้นยังมีบทบาทน้อยเนื่องจากประสบการณ์ด้านการบริหารงานน้อย ทำให้การพัฒนาบทบาทของตนเองยังไม่ดีเท่าที่ควร

3. เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ปรากฏว่า ผู้แทนผู้ปกครองมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ผู้แทนองค์กรชุมชนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ผู้แทนครูมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และผู้แทนศิษย์เก่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดย ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานโดยรวม สูงกว่าสถานภาพอื่นๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 105-106) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่มากกว่าคณะกรรมการตำแหน่งอื่นๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2540 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามตัวแปรสถานภาพคือ ผู้บริหาร โรงเรียนและข้าราชการครูในโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียน และศิษย์เก่าของโรงเรียน โดยส่วนรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ สุนทรมังละ (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างกรรมการศึกษาโดยตำแหน่งและโดยการแต่งตั้ง พบว่า มีความแตกต่าง ทั้งนี้สาเหตุที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่มากกว่าคณะกรรมการตำแหน่งอื่นๆ นั้นอาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาโดยตรง และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (ทรงสิทธิ์ สิริบุญญา. 2544 : 15-20) ยังกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง จำเป็นต้องควบคุมดูแลและจัดระบบระเบียบการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพเพราะ โดยทั่วไปแล้ว เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานแทบทุกด้านให้ความสะดวกกับคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานให้นโยบายและมติของที่ประชุมคณะ

กรรมการสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากที่สุด นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษายังมีพื้นความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับข้อบังคับและแนวปฏิบัติว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอีกทั้งได้ผ่านประสบการณ์การบริหารเป็นคณะบุคคลในรูปแบบและองค์การต่างๆ มากกว่าสมาชิกกลุ่มอื่นๆ จากการปฏิรูปการศึกษา สิ่งที่กำหนดไว้ชัดเจนและมีแนวทางในการปฏิบัติ คือ การปฏิรูปบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษานั้นได้กำหนดไว้ในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานที่ 19 ตัวบ่งชี้ที่ 1 กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานอย่างต่อเนื่อง นั้นย่อมแสดงว่าเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง และเป็นนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ที่จะดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในการร่วมมือของชุมชน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. 2545 : 15) ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำในโรงเรียนต้องกระทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่คณะกรรมการที่มีสถานภาพอื่น และครูในโรงเรียน ดัง คำกล่าวของ แคมป์เบลล์ (ธีรวิทย์ ประทุมทรัพย์. 2523 : 86 ; อ้างอิงมาจาก Campbell. 1980 : 153) ที่กล่าวว่า ผู้นำต้องเป็นคนมีความรับผิดชอบสูง และชอบแสวงหาความรับผิดชอบ ต้องฝึกทักษะในการรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเองในการที่จะรับผิดชอบงานต่างๆ ที่ท้าทายตนเอง นอกจากนั้น สุนิตย์ สุวรรณเมณี (2534 : 105) ยังมีความเห็นว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ซึ่งบางส่วนต้องทิ้งถิ่นฐานไปประกอบอาชีพที่อื่น ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาสนใจกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ระดับการศึกษายังส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ผลจากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่ทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน น่าจะเกิดประโยชน์ในเชิงการบริหารงานในระดับโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับสูงขึ้นไปได้เร่งประชาสัมพันธ์ถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบอยู่ตลอดเวลา รวมถึงได้ช่วยกันระดมความคิดเห็นในการจะมีวิธีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ร่วมประเมิณผล เพื่อจะได้พัฒนางานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาจจะจัดหลักสูตรอบรม สัมมนาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการ

4. เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรและนักเรียนจำนวนมาก ทำให้มีภาระงานที่จะต้องรับผิดชอบมากตามไปด้วยไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการงบประมาณที่มากตามจำนวนนักเรียน และมักจะมีกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นตามไปด้วย จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีภาระงานที่จะต้องรับผิดชอบมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งมักเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป จึงเป็นโรงเรียนที่มีการบริหารงานแบบสบายๆ ไม่ต้องเคร่งเครียดมาก ทั้งนี้ไม่พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เท่าที่ควร เช่น จำนวนบุคลากรน้อยตามจำนวนนักเรียน และมักได้รับงบประมาณน้อยตามไปด้วยทำให้การดำเนินงานต่างๆ จำเป็นต้องใช้แรงงานบุคลากรเป็นสำคัญ และมักจำเป็นต้องขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อช่วยงานโรงเรียน จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กจำเป็นต้องมีบทบาทสูงขึ้นใกล้เคียงกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่ก็ไม่มากนักพอที่จะสูงกว่าโรงเรียนขนาดปานกลาง จึงไม่พบว่าบทบาทการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดปานกลาง ดังเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

5. จากการสำรวจแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ การจัดสวัสดิการให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น เบี้ยเลี้ยงการประชุมงบประมาณสนับสนุนการอบรมสัมมนา ค่าตอบแทนหรือ สวัสดิการอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการทางด้านการสนับสนุนให้กำลังใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นกรรมการที่มีสถานภาพมาจากอาชีพต่างๆ ในชุมชนซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรต้องทำงานหนักและมีฐานะยากจน เมื่อมีการปลื้มค้ำจากงานมารับผิดชอบงานภายในโรงเรียนแล้วมักจะทำให้กรรมการที่ไม่มีงานประจำและมีฐานะยากจนมีความวิตกกังวลมีแรงจูงใจที่จะให้ความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เพราะเรื่องเศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะตัวแทนผู้ปกครองซึ่งมีภาระที่จะต้องรับผิดชอบในการเรียนของบุตร มีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในแต่ละวันเป็นภาระให้กับผู้ปกครองการสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับสวัสดิการที่น่าสนใจและควรส่งเสริมให้มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานในฐานะกรรมการสถานศึกษาดังกล่าวนอกจากนั้นเรื่องของการจัดอบรมสัมมนาก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งซึ่งควรให้การสนับสนุนมากขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานต่างๆ ภายใน

โรงเรียนมากขึ้น ได้รับทราบบทบาทของตนเอง และสามารถปฏิบัติได้ตามบทบาทอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความตระหนักและกระตุ้นความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสนใจ เห็นความสำคัญในบทบาทของตนเอง และปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมายของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ดังกล่าว (ทรงศิลป์ ศิริบุญญา. 2544 : 15-20)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ชุมชนทราบอย่างทั่วถึงและมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรศึกษาระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านต่างๆ เช่น การกำหนดนโยบาย แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการประจำปี หลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น เพื่อจะได้เสนอวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมด้วยการพิจารณาข้อมูลที่มีอยู่

1.3 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรประชุมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษาด้านต่างๆ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.4 สถานศึกษาควรมีข้อมูลของโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันให้คณะกรรมการได้รับทราบเพื่อประกอบการพิจารณาวางแผน กำหนดนโยบายให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน นำไปสู่การปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 โรงเรียนควรจัดประชุมคณะกรรมการอยู่เสมอและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้ระดมสมองของชุมชน

1.6 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้กรรมการได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการศึกษา

1.7 สถานศึกษาควรสร้างจิตสำนึกให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีความรักสถาบัน และมีความเสียสละพร้อมที่จะช่วยเหลือโรงเรียนในกิจกรรมต่างๆ ให้มีความเจริญก้าวหน้า

1.8 ควรจัดสวัสดิการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบต่างๆ เช่น ค่าตอบแทน ทุนการศึกษาบุตร การรักษาพยาบาล เงินประชุม เป็นต้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

1.9 ควรศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากสถานภาพต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกันมีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวทางการพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมีความร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างทั่วถึงโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานภาพต่อไป

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ได้มีบทบาทที่สอดคล้องและเท่าเทียมกัน

2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพศชายและหญิงมีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรศึกษาแนวทางส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งเพศชายและหญิงให้มีบทบาทที่สอดคล้องหรือเท่าเทียมกัน